

**ІННОВАЦІЇ
У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ
матеріали
XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
ЗВО «Університет Короля Данила»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ДНУ «Інститут модернізації освіти»

ІННОВАЦІЇ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ

матеріали

**XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Рівне
2024

УДК 372.878

I 57

Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XI Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 23 травня 2024 р. / упор. Прокопович Т. Ю. – Рівне: Відок, 2024. – 46с.

Рецензенти:

Сверлюк Я. В., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету

Толошняк Н. А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри естрадно-вокального мистецтва ЗВО «Університет Кароля Данила»

Цюряк І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету ім. Івана Франка

У збірнику опубліковані науково-пошукові роботи здобувачів вищої освіти, присвячені розв'язанню актуальних проблем музичної педагогіки та музикознавства.

Відповідальність за добір фактів і викладення матеріалу несуть автори.

Схвалено до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(Протокол №11 від 31.10.2024р.)

© СНТ ФММ РДГУ, 2024

помітний слід в історії українського вокального мистецтва. Доказом цього стали: багаторічна успішна кар'єра мисткині на сцені Львівського театру опери та балету імені І. Франка; цілий ряд камерних концертних програм, які співачка презентувала не лише в Україні, а й далеко поза її межами; талановиті учні, які з великим успіхом продовжили вокальну справу своєї наставниці. В. Чайку повсякчас вирізняло виняткове та майстерне володіння голосом, а також наявність прекрасних артистичних даних, що допомагали мисткині створювати оригінальні сценічні образи, які не залишали байдужим жодного, хто коли не будь мав можливість слухати її професійний спів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барна В., Пиндус Б., Щербак Л. *Чайка Володимира Павлівна*. Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. / ред. Г. Яворський та ін. Тернопіль: ВАТ ТВПК Збруч, 2008. Т. 3: П – Я. С. 579.
2. Євгенєва М. *Володимира Чайка – провідна українська оперна та камерна співачка*. Мистецька гордість Тернопільщини у минулому й сьогодні. Тернопіль, 2023. С. 117–130.
3. Жишкович М. *«Її душа – то чайка над водою...»*. Українська музика. Число 1 (19). 2016. С. 154–160.
4. Медведик П. Творче небо Чайки. Вільне життя. № 103 (9232). 1978. С. 4.
5. Чайка В. *Мистецтво творити голосом*. Роль психофізичного стану студента у розвитку його вокальної майстерності: Поради педагога. Львів : Місіонер, 2008. 104 с.

Кушнірук Анастасія

ФОРТЕПІАННА МУЗИКА ДЛЯ ДІТЕЙ ІСААКА БЕРКОВИЧА НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сьогодні особливо актуально звертатися вітчизняним педагогам до творчості українських композиторів, щоб прищеплювати любов та повагу до молодого покоління національної музичної культури, її представників та надбань. Вивчення фортепіанної музики дає можливість не лише розвивати музичні здібності юних музикантів та слухачів, а й формувати їх світогляд, емоційно-ціннісне ставлення до мистецтва.

Метою даного дослідження є вивчення фортепіанної творчості українського композитора Ісаака Берковича, розкриття її освітньо-розвивального потенціалу для учнів закладів загальної середньої освіти, зокрема, можливостей її застосування на уроках музичного мистецтва.

Як зазначено у довідниковій літературі, Ісаак Беркович (1902–1972) є композитором, піаністом, педагогом, який свою творчість у сфері педагогічної музики для фортепіано розпочав ще у 30-х роках ХХ століття. Він автор педагогічних збірників «25 легких фортепіанних п'єс», «Десять педагогічних п'єс», «Маленькі етюди», «Збірник педагогічних п'єс для фортепіано на теми народних пісень» [2].

У 50-70-х рр. ХХ ст. Ісаак Беркович працював над оновленням педагогічного репертуару і підготував такі збірки: «Школа гри на фортепіано», «Десять ліричних п'єс для фортепіано», «Поліфонічні п'єси для фортепіано на основі українських народних пісень за обробками українських класиків»,

«Етюди середньої важкості», «Здрастуй, школо!», «24 прелюдії для фортепіано». Творчість митця в даній галузі охоплює багато жанрів (п'єси, етюди, мініатюри) та спрямована для всіх вікових груп учнів-піаністів, починаючи з початківців і закінчуючи учнями старшого шкільного віку [2].

Ми вважаємо, що фортепіанна музика для дітей І. Берковича може бути не лише репертуаром ДМШ, а й використовуватись на уроках музичного мистецтва в початковій школі. Зокрема, можна ознайомити молодших школярів з поняттям «варіації» та особливостями обробки народних мелодій на основі фортепіанного циклу І. Берковича «Шість варіацій на тему української народної пісні «По дорозі жук, жук». А програмні мініатюри «Українська мелодія» та «Казка» використати для стимулювання в учнів образного сприймання музики.

На уроці музичного мистецтва в 3 класі з теми «Краса народного мистецтва» за підручником «Мистецтво» О. Калініченко, Л. Аристової [3, с. 10-11] пропонуємо для слухання фортепіанну обробку мелодії української народної пісні «Ой лопнув обруч». Під час прослуховування звертаємо увагу дітей на мелодію, її подібність до оригіналу та особливість супроводу. Після аналізу твору учням пропонується інтерпретація з використанням елементарних інструментів – гра «Оркестр». Учні за допомогою вчителя розподіляють партії: клавеси – ритм мелодії, бубни – сильна доля, маракаси – слабка.

На уроках музичного мистецтва в 1 класі з теми «Запрошує театр» або з теми «Казкові пригоди» за підручником «Мистецтво» Л. Аристової, Н. Чен [1] можна використати фортепіанну п'єсу «Казка», що стимулюватиме учнів до створення театральних казкових образів, сюжетів.

Таким чином, фортепіанна музика для дітей І. Берковича є не лише репертуаром юних піаністів, але й музикою для сприймання для молодших школярів на уроках музичного мистецтва. Завдяки фортепіанним творам композитора ми можемо прищепити учням зацікавленість до української пісні, ознайомити з поняттями фортепіанної п'єси, варіації, розвинути навички емоційно осмисленого сприйняття музики, вміння аналізувати засоби музичної виразності, уяву, творче мислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аристова Л., Чен Н. *Мистецтво*: підруч. для 1 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: УОВЦ «Оріон», 2023. 164с.
2. Беркович Ісаак. *Українські композитори*: біо-бібліографічний довідник / упор. Марія Дитиняк. Довідник № 14.: Едмонтон Альберта, 1986. С. 21.
3. Калініченко О. В., Аристова Л. С. *Мистецтво*: підруч. для 3 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: «Освіта», 2020. 128 с.
4. *Фортепіанні твори українських композиторів для 1 -5 класів*: навч.-метод. видання «Музична школа». 2016. №7 (93). Київ: ТОВ «Наш формат». 56 с.

Люмах Яна

ФОРТЕПІАННА МУЗИКА ДЛЯ ДІТЕЙ МИРОСЛАВИ ТЕРЕЩУК-ШЕНТЮРК НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Вагомою частиною української музичної культури є фортепіанна музика, яка не лише є джерелом насолоди та розваги, але потужним засобом